

Stof en turf

Nadine Nicolin streek haar hand over het dek. Ze wist niet wat ze aaide of dat ze aaide, ze was verdwenen in haar gedachten. Ze dacht langzaam, aan de traagheid van de tijd. Aan de kerkklok die ze horen kon als het stil was in de stad. Aan het tikken van de regen, aan de duisternis die aan het wijken was voor het licht van de dag. Ze dacht aan de wekker, die achter liep bij de klok van de kerk en straks ging rinkelen.

Ze dacht aan het koffieapparaat, dat ze gisteren gekocht had in een fel verlichte winkel aan de Plantinkaai, met wasmachines in lange rijen langs de wanden. Het was een groot glimmend ding van wit plastic, met een glazen pot. Het nam veel plek op het aanrecht, als ze het niet gebruikte moest het maar naar achteren. Misschien kon het op de gang, als de andere bewoners geen bezwaar hadden. Ze wist niet of Ludwig koffie dronk, maar de meeste mannen doen dat. Als ze straks twee kopjes voor hem zette was dat misschien genoeg, ze kon altijd bijmaken als hij meer wilde.

Zou ze vast gaan douchen? Dan was dat maar gebeurd en de wekker hoefde niet af te gaan. Dat scheelde. Haar lijf nam veel ruimte. Te dik, te zwaar, te lelijk. Ze wiegde heen en weer terwijl het water warm stroomde. Ze hield van het water, zo kwam het uit de sproeier en met een oogwenk liep het in het putje. Het had haar maar even aangeraakt en dan was het weer weg, maar het gaf haar warmte. Ze zeepte zich, schoon wilde ze zijn voor alles wat er komen ging vandaag. Een dag met verrassingen werd het. Nadine hield niet van het onzekere. Toch had ze hier zelf voor gekozen. Ze wilde maar dat ze in bed was gebleven, diep in een droom.

Ze schikte behoedzaam de bonbons op het schaalpje. Dikke bonbons, van chocolade met groene suikerversiering bovenop. Het waren geen dure, ze kwamen uit een zakje van de supermarkt. Zoet waren ze zeker en vast, de meeste mensen houden van zoet. En als hij ze niet lust moet hij dat maar zeggen of gewoon laten liggen. Dat zegt ook wat. Ze heeft in ieder geval haar best gedaan, en zeker met dat koffieapparaat. Ze duwde nog eens stevig

tegen de stekker, dat die goed contact maakte met de stroom. Ze ging maar weer even zitten en keek rond. Alles lag op de plek waar zij het wilde: het kleedje op de tafel, het bordje met de bonbons erop, twee koppen stonden klaar op het aanrecht. Zelf zat ze op het bed dat ze zo netjes mogelijk had opge maakt. Dan ging hij in de stoel. Daar kon hij goed bij de bonbons op de tafel, en hij kon met gemak zijn koffiekop er op zetten.

De bel klonk. Even deed ze niks, roerloos op het bed. Ze luisterde naar het wegsterven van de klank in de hal. Toen stond ze op, dit was wat gebeuren moest.

Daar stond hij. Warrig grijs haar, dat was het eerste wat ze zag. "Van Beethoven", zei hij met een merkwaardig accent. Nadine dacht dat het Duits was. "Kom verder, ik had je al verwacht" zei ze, en wees op de haak in de gang waaraan hij zijn mantel kon hangen. Hij waaierde afwerend met zijn hand. "Deze houd ik aan, uit kan immer nog" bitste hij haar toe. Ze kreeg er een vreemd gevoel van, en dat hij zijn achternaam gebruikte vond ze raar.

Het ging wat onhandig met het binnenkomen van de kamer, ze wilden tegelijk en de deur was krap. Nadine lachte verontschuldigend. Van Beethoven bleef strak. Hij rook merkwaardig, iets tussen stof en turf in, vond Nadine. "Zin in een bakje koffie?" vroeg ze beleefd. "Was?" beet hij naar haar met een schuin gefronst hoofd alsof hij haar niet verstond. Ze wees op het glimmende apparaat. "Lieber iets sterkers, heeft u Schnaps?" Nadine begreep het en dacht aan haar fles. Ze had één fles, al jaren. Hij was nog van Antoine geweest, die dronk uit dat soort flessen. Bij zijn vertrek was hij deze vergeten. De inhoud was helder en sterk. Nadine had het nooit geproefd, en nu ging ze het aan de zuchtende Duitser geven. Die hield voorlopig zijn zware jas aan, alsof het koud was. Hij dronk een lange teug uit zijn glas.

Of hij dat wel vaker deed, op date met een vrouw? Antwoord kreeg ze niet, hij leek wel doof. Of Oost-Indisch doof. Dat van die Schnaps had hij begrepen. Van Beethoven zakte achteruit in de stoel en leek zich nu

beter te voelen. Hij bewoog de vingers van zijn rechter hand alsof hij een deuntje speelde. “Ja dat is besser, viel besser”, beaamde hij haar gedachten. Hij zuchtte nog eens, maar nu meer met voldoening.

“Wat wil je straks doen, er is kermis maar we kunnen ook naar het feest met de blaaskapel. Het is een schitterende fanfare...”

Nadine en Ludwig liepen op straat. Ze had hem nog een paar keer ingeschonken uit de fles van Antoine, en de laatste twee keer had hij het zelf gedaan. Het had een plezierige uitwerking op hem. Zijn stemming was opgeknapt, hij was spraakzaam geworden. Hij liep wat zwalkend, af en toe raakten ze elkaar aan, vluchtig en onbetekenend. Nadine vond het goed. Af en toe glimlachte hij om wat ze zei. Ze vertelde over haar leven, dat ze momenteel niet veel omhanden had behalve dat ze elke week ging kuisen bij een oude dame, daar op de hoek. Dat ze weinig mensen zag na het vertrek van Antoine. En dat ze eenmaal eerder een man had leren kennen via de datingsite, ze waren een paar keer intiem geweest. Dat was een man in Amsterdam, destijds kwam ze bij hem, en hij ook wel hier. Maar ze had al een poos niks meer van hem gehoord, Nadine verlangde er ook niet naar. Hij was stug geweest en afstandelijk, net als Antoine.

“En, Ludwig, wat doe jij voor de kost?” informeerde ze. Hij zweeg en tuurde door zijn oogharen. Misschien is dit weer zo’n Oost-Indisch moment, dacht Nadine, maar deze keer kreeg ze antwoord. “Tja”, zij hij, “gedaan... ik zat in de muziek, damals, dat is lang geleden. Ik speelde piano, ik componeerde muziek, ik dirigeerde orkesten. Maar ja dat is lang her. Het gekke is, ik hoor die muziek nog steeds. Vaak kennen de mensen sommige werken nog. Zo leef je voort, ook al ben je al eeuwen dood”.

“Tja, dat is maar afwachten”, zei Nadine, “misschien kan over vijftig jaar niemand zich meer iets van die malle Ludwig herinneren”. Ze giechelde als een jong meisje, maar trok gelijk weer in de plooi omdat ze niet wist of ze dat wel had mogen zeggen. Ludwig vond het niet grappig. Hij snoof diep en er borrelde een minachtend geluid op uit zijn luchtpijp. “Verdammt noch mal, na mijn dood zijn

er al eeuwen voorbij en de mensen weten nog immer wie Van Beethoven was! Bijna alle! Dat jij nooit van mij hebt gehoord, dat kan ik toch niet helpen?” De mond van Nadine zakte open, haar oogleden bewogen niet meer, haar benen stopten met lopen. “Wat bedoel je, Ludwig, eeuwen dood... je staat hier voor me... je bent een levende man, niks mis met jou...” Terwijl ze dit zei be kroop haar een ongemakkelijk gevoel. Die lucht van stof en turf die om Ludwig hing, onfris. Iets wat Antoine’s moeder ook gehad had toen ze stierf. De geur van de dood. Nu pas blies Ludwig de adem uit die hij zonet opgesnoven had, met een flinke zucht. Jawel, Nadine kon het duidelijk ruiken, alleen mensen die dood waren of bijna, die roken zo. Ze schrok. Er was iets met deze man wat niet klopte. Het boezemde haar angst in en haar hart bonkte.

Ludwig had weer zijn toevlucht genomen tot stilzwijgen. Misschien was het dat hij spijt had van zijn bekentenis, of de drank begon zijn uitwerking te verliezen, Nadine wist het niet. De stemming werd slechter. Ze sjokten voort, op weg naar de blaaskapel, tegen heug en meug en zonder woorden. Nadine kon het niet begrijpen, morsdood sinds eeuwen, maar toch hier naast haar, op twee benen aan de Scheldekade. De spaarzame aanrakingen vond ze nu eng. Een wandeling met een dode, dat mocht niet en dat kon niet, het was tegen alles wat ze had geleerd en meegemaakt en goed vond. Absurd. Ze luisterde of zijn botten en gewrichten kraakten bij het lopen. Ze keek achterom of er lijkvocht op de stoep drupte. Ze lette op de andere mensen op het trottoir, of die vreemd keken of snoven naar die rare lucht.

Er stak nu een frisse bries op over de twinkende golfjes van de Schelde. Daardoor verdunde de lijkvlucht en ze kon beter ademen. Ludwig kreunde en bleef staan bij de kaderand. Ze wist het niet zeker, maar het leek alsof hij wankelde. Ze pakte hem bij zijn jas, voor de zekerheid, je weet nooit wat duizelingen doen met iemand die lang geleden gestorven is en veel heeft gedronken bovendien. Nu voelde ze tweestrijd. Heel haar leven was ze vriendelijk geweest tegen iedereen. Jarenlang tegen Antoine, die nooit aardig tegen haar was en vooral bevriend was met zijn flessen. Toen hij kortademig

werd had ze hem verzorgd. Zelf deed ze er niet toe, alles draaide om Antoine. En daarna die nare man uit Amsterdam met zijn ontembare lust. Nu was er alleen nog haar kamer, haar bescheiden eilandje van beschutting en stilte waar niks schokkends gebeurde en waar veilige orde heerste. Daar kon ze rustig dood gaan zonder dat iemand iets hoefde te merken.

Ze dacht niet na. Ze duwde. Hard. Ludwigs val was lang en zijn plons summier. Heel even kolkte het Scheldewater toen het hem opslokte. Een moment was Ludwigs jas nog zichtbaar, toen niet meer. Alles was verdwenen en het water stroomde weer rustig langs de kade.

Aan de grond genageld stond Nadine. De schrik maakte dat alles aan haar stil stond; haar benen, haar armen, haar denken, haar voelen, haar horen.

Toen ze weer tot zichzelf kwam suisde het in haar oren. Ze keek rond maar er was niets te zien wat aan Ludwig herinnerde. Voorzichtig deed ze een paar stappen weg van de kaderand, die akelige plek. Wat had ze gedaan? Geduwd? Zij? Zoiets zou ze nooit doen. Ze wilde er altijd graag zijn voor anderen. Lief en inlevend was ze, voorkomend. Ze wilde mensen helpen. Ze begreep niet waarom ze dit gedaan had, was het wel echt? Was het werkelijk gebeurd?

Ze liep verder langs de kade. Er waren veel mensen maar niemand keek haar na. Gelukkig maar. Iemand over de rand duwen is moord. Maar, kun je iemand vermoorden die al dood is? Is dat ook moord? Zou een rechtbank haar voor zoiets veroordelen? Ze wist het niet. In elk geval zou niemand hem missen, hij was een man uit een ver verleden en iedereen dacht dat hij al eeuwen dood was.

Misschien was er niks gebeurd. Had ze zich dit ingebeeld. Een vreemd visioen was het geweest, een droom bij helder daglicht. Het kon ook niet, eeuwen lang dood en dan opeens gaan daten. Te zot voor woorden. Ludwig liep daarnet niet naast haar, ze waren niet samen op weg naar de blaaskapel, hij was zelfs niet op haar kamer geweest om te drinken. Hij had niet bestaan. Ja, eeuwen geleden misschien, maar niet vandaag.

Zo kolkte een rivier van gedachten door haar hoofd terwijl ze zonder plan door de stad doolde. Links en rechts door de straten, en overal waren mensen. Meer dan anders wilde ze onbekommerd één van die mensen zijn, in plaats van altijd maar zichzelf. Ze voelde zich raar met die gekke gedachte aan wat onmogelijk gebeurd kon zijn. Tot ze plots haar eigen voordeur zag. Doodmoe stak ze de sleutel in het slot. Ze plofte neer op het bed, zonder dat ze haar jas uitdeed. Zo bleef ze minutenlang zitten, met haar ogen dicht. Het tolleren en bonken in haar hoofd ging maar door.

Toch herpakte ze zich. Op de tafel, naast de onaangeroerde bonbons, stond het glas waaruit Van Beethoven had gedronken. Nadine stond op en spoelde het schoon. De fles, waar nog een restje in zat, deed ze in de vuilnisemmer. Ze bracht het koffieapparaat naar achteren. Haar jas hing ze aan de haak. Ze streek de plooiën in de dekens glad. Alles lag op z'n plek. De dingen waren zoals ze hoorden te zijn. De doden waren dood, Nadine zat op haar bed. Stil streek ze haar hand over het dek.